

ZAJEDNIČKA DOBRA I DEMOKRATSKE INOVACIJE

Zagreb, 03.11.2020.

INSTITUT ZA
POLITIČKU EKOLOGIJU

COMMONS IN SOUTH EAST EUROPE

Case of Croatia,
Bosnia & Herzegovina
and Macedonia

Tomislav Tomašević,
Vedran Horvat, Alma Midžić,
Ivana Dragšić, Miodrag Dakić

INSTITUTE FOR
POLITICAL
ECOLOGY

- Tomašević, T.,
Horvat, V.,
Midžić, A,
Dragšić,
I., Dakić, M.
(2018)
Commons in
South East
Europe: Case of
Croatia, Bosnia
& Herzegovina
and Macedonia.
Institute for
Political
Ecology, Zagreb.

Zašto zajednička dobra?

- 2009 - financijska kriza
- 2009 – klimatska kriza
- 2009 – Elinor Ostrom (Nobelova nagrada)

Štetne posljedice privatizacije javnih resursa i
infrastrukture - otvara se prostor za nove modele
upravljanja

Pojava društvenih pokreta i uspješnih kampanja
inspiriranih borbama za zajednička dobra

Teorijski pristup

- 1. Klasična teorija commonsa (Ostrom, Hardin, de Moor....)
- 2. Kritička teorija commonsa (Helfrich, Mattei, Federicci, Harvey....)

Klasična teorija Commonsa

- Garrett Hardin – *“The Tragedy of the Commons”* (1968)
 - Racionalno ponašanje pojedinaca vodi kolektivnom iracionalnom ishodu
 - Potrebna je centralna regulacija ili privatizacija
- Elinor Ostrom - *“Governing the Commons”* (1990)
 - Zajednice širom svijeta stoljećima upravljaju putem samo-reguliranih i održivih modela upravljanja zajedničkim resursima
 - 8 principa za uspješno upravljanja Commonsima

Kritička teorija - commons

- Transformativni karakter Commonsa
- Commonsi kao društvene prakse
- Commonsi proizlaze iz društvenog konflikta
- Commons kao društveni odnos
- Commons – režim upravljanja

Commonsi u JIE

- Restoracija samoupravljačkih praksi i kolektiviteta; društveno vlasništvo
- Konstitutivni element kroz antagonizaciju i uspostavu društvenih pokreta;
- Koncept koji objedinjuje različite društvene borbe ili prakse (klimatska pravednost, borba protiv privatizacije, javno vlasništvo, ekonomska demokracija)
- “commonizacija države” – javno civilna partnerstva i uspostava modela su-upravljanja

Politički kontekst

- Država/tržište
- Borbe protiv otimanja, komodifikacije i privatizacije
- Eksperimenti sa samoupravljanjem
- Radikalna demokratizacija
- Rastući i povezani pokret u JIE

Commonsi u JIE

- Teorije upravljanja (E.Ostrom)
 - *Društvena praksa zajednice korisnika koja su-upravlja sa resursima kroz institucije koje uspostavlja/gradi*

Aktivistička teorija (U.Mattei)

- *Politički čin zahtjevanja zajedničkog upravljanja resursima a protiv komodifikacije, privatizacije i oduzimanja zajedničkih resursa u korist prednosti za manji broj*

Osnova za demokratske inovacije

- Društvene borbe kao baza za uspostavu kolektivnih zahtjeva nad procesima upravljanja – su-upravljanje, javno vlasništvo, vlasništvo nad proizvodnim procesima
- Commons i kao narativ koji pokreće oblike restoracije kolektivnog u slučajevima upravljanja javnom infrastrukturuom, prirodnim resursima i slično.
- Hibridni modeli koji uključuju ali i zaobilaze državu i tržište
- Inovacije ograničene pravnim ili institucionalnim okvirom